

Passend onderwijs

Sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen

Bijlagenboek

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch

25 januari 2017

Inhoudsopgave

Bijlage I	Geraadpleegde bronnen	2
Bijlage II	Lijst van geïnterviewde personen	4
Bijlage III	Toetsing aan het normenkader	6
Bijlage IV	Verdieping van wettelijke kaders	10
Bijlage V	Chronologisch overzicht realisatie verbindingen	21
Bijlage VI	Overleg- en werkstructuren	24
Bijlage VII	Reactie college van burgemeester en wethouders	25
Bijlage VIII	Nawoord Rekenkamercommissie	31

Bijlage I

Geraadpleegde bronnen

Algemeen

- Rekenkamerrapport 'Klaar voor de Start?', rekenkamer(commissie)s Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg, 23 oktober 2013.
- Beleidsplan Jeugd 2015- 2018 'Een nieuw fundament', gemeente 's-Hertogenbosch, 15 september 2014.
- Bestuursakkoord gemeente 's-Hertogenbosch 2015-2019 – Aan de slag, zakelijk en sociaal tussen de mensen, januari 2015.

Beleidsdocumenten (passend) onderwijs

- Verslag bijeenkomst voor het Op Overeenstemming Gericht Overleg passend onderwijs, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs De Meierij met de gemeenten Boxtel, Haaren, Maasdriel, Schijndel, 's-Hertogenbosch, Vught, St. Michielsgestel en Zaltbommel, 16 januari 2014.
- Memo Beslispunten en Ontwikkelagenda Jeugd, vastgesteld in het OOGO jeugd van 6 oktober 2014.
- Uitwerking Ontwikkelagenda Passend onderwijs – Jeugd regio de Meierij, werkgroepen regio De Meierij, 1 juni 2015.
- Hoofdpunten uit Bestuurlijk OOGO passend onderwijs en jeugdhulp De Meierij, 1 juli 2015.
- Samen Verder 2015-2018, Helicon Opleidingen, Koning Willem 1 College en gemeente 's-Hertogenbosch, 19 oktober 2015.
- Hoofdpunten uit Bestuurlijk OOGO passend onderwijs en jeugdhulp De Meierij, 4 juli 2016.
- Stand van zaken ambities ondersteuningsplan Passend onderwijs – Jeugd regio De Meierij, Bas Wesseldijk, 4 juli 2016.

Beleid- en onderzoeksdocumenten sociaal domein

- Beleidsplan "Voorrang voor Jeugd" 2010-2014, gemeente 's-Hertogenbosch, *datum onbekend*.
- Regionale arbeidsmarktprogramma Noordoost Brabant Werkt! 2013-2015, *datum onbekend*.
- Uitvoeringsplan 2014, onderdeel van het Arbeidsmarktprogramma 2013-2015 - 5* Noordoost Brabant Werkt! 1 + 1 = 3, 23 januari 2014.
- Beleidsplan Wmo 2015-2016, De Meierij, 2 september 2014.
- Beleidsplan Jeugd 2015-2018, Een nieuw fundament, 's-Hertogenbosch, 15 september 2014.
- Overeenkomst Jeugdhulp Zonder Verblijf tussen Gemeenten en Jeugdhulpaanbieders, contractnummer: 2016-[zaaknr,basis-ovk/deel-ovk], 31 augustus 2015.
- Speerpunten aanpak VSV en arbeidstoeleiding kwetsbare jongeren 2016-2020, *datum onbekend*.
- Convenant aanpak voortijdig schoolverlaten en arbeidstoeleiding jongeren 2016-2020, 31 maart 2016.
- Arbeidsmarktprogramma 'AgriFood Capital Werkt! 2016-2020 en Werkbedrijf Noordoost-Brabant', 30 juni 2016.
- Inkoopbesluit Specialistische Jeugdhulp 2017-2020 – 'The Next Step', Regio Noordoost-Brabant, definitieve versie, 7 juli 2016.

Documenten samenwerkingsverbanden en onderwijsinstellingen

- Ondersteuningsplan 2014 – 2016 – 2018 'Passend onderwijs samen sterk in maatwerk', Samenwerkingsverband primair onderwijs De Meierij 30-05, mei 2014.
- Ondersteuningsplan 2014 – 2019 'Passend onderwijs in De Meierij', Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs De Meierij 30-05, oktober 2015.¹
- Jaarverslag 2015, Samenwerkingsverband De Meierij VO, mei 2016.
- Resultaat monitor zorgoverleg VO-scholen met de gemeenten in de gemeente 's-Hertogenbosch, Peter van Kerkhof, 6 oktober 2016.

Documenten onderwijsgerelateerde taken

- Beleidsplan – Meer kansen voor kinderen, onderdeel voor- en buitenschoolse voorzieningen 2005 – 2010, gemeente 's-Hertogenbosch, oktober 2004.
- De kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente 's-Hertogenbosch, Inspectie voor het Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 24 april 2014.
- Kindcentra 0-13 's-Hertogenbosch, Stadsfoto 2014, Compas (www.compasnul13.nl).
- Stadsfoto 2015 Kindcentra 0-13 's-Hertogenbosch, 'Mate van samenwerking binnen Kindcentra 's-Hertogenbosch, Compas en CubeConsulting onderwijs, februari 2016.

Raads- en collegedocumenten

- Raadsvoorstel 'De sociale kracht van de stad', 28 februari 2012.
- Motie vreemd aan de orde van de dag SP inzake 'Bezuiniging op passend onderwijs', 11 april 2012.
- Raadsvoorstel 'Decentralisatie begeleiding AWBZ', 26 juni 2012.
- Raadsvoorstel 'Visiedocument Transitie Jeugdzorg', 25 juni 2013.
- Besluitenlijst College B&W, 3 december 2013.
- Raadsinformatiebrief 'Jaarverslag Leerplicht/RMC 2012-2013', 17 december 2013.
- Raadsvoorstel 'Tactisch kader Jeugdwet/Wmo', 28 januari 2014.
- Besluitenlijst College B&W, 7 oktober 2014.
- Raadsinformatiebrief 'Jaarverslag Leerplicht/RMC 2013-2014', 3 februari 2015.
- Motie PvdA inzake 'Toekomstige huisvesting VSO De Rietlanden', 16 juni 2015.
- Raadsinformatiebrief 'Monitoring stand van zaken sociaal domein', 10 november 2015.
- Raadsvoorstel 'Subsidieplafond Onderwijsinnovatie en leningsfonds Scholingsregeling 2016, 1 maart 2016.
- Raadsvoorstel 'Evaluatie en doorontwikkeling van de sociale wijkteams', 10 mei 2016.
- Raadsvoorstel 'Regionaal arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt! 2016-2020 en Werkbedrijf Noordoost-Brabant', 10 mei 2016.
- Discussienotitie D66 – Passend onderwijs en jeugdhulp, juni 2016.

---

¹ Na instemming van de OPR op 12 februari 2014 is dit ondersteuningsplan vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 03 april 2014. Dit ondersteuningsplan is bijgesteld in oktober 2015.

Bijlage II

Lijst van geïnterviewde personen

Nr.	Functie	Naam	Datum
1	Beleidsmedewerker passend onderwijs	Mevr. Sandra van Wersch	4 augustus 2016
2	Portefeuillehouder Onderwijs	Dhr. Logister	20 september 2016
3	Portefeuillehouder Zorg (Wmo/Jeugd)	Dhr. Kagie	20 september 2016
4	Groepsgesprek met (beleids)medewerkers onderwijsgerelateerde taken: <ul style="list-style-type: none"> – Beleidsmedewerker leerplicht/RMC – Beleidsmedewerker voorschoolse voorzieningen – Beleidsmedewerker leerlingenvervoer – Beleidsmedewerker onderwijshuisvesting 	Mevr. Endendijk Dhr. Rovers Dhr. Van Galen Mevr. Hofman	20 september 2016
5	Groepsgesprek beleidsmedewerkers sociaal domein: <ul style="list-style-type: none"> – Beleidsmedewerker Onderwijs, Arbeidsmarkt en Participatie (programmaleider aanpak VSV/RMC-coördinator) – Relatiemanager jeugdhulp – Strategie jeugdzorg 	Mevr. Endendijk Mevr. Muggen Mevr. Rijnen	20 september 2016
6	Samenwerkingsverband De Meierij PO <ul style="list-style-type: none"> – Directeur-bestuurder samenwerkingsverband – Ondersteuningsmanager 's-Hertogenbosch 	Dhr. Wesseldijk Dhr. Willems	12 oktober 2016
7	Samenwerkingsverband De Meierij VO <ul style="list-style-type: none"> – Directeur-bestuurders <p><i>Vertegenwoordigers VO-scholen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Voorzitter bestuur (onafhankelijk) – Rector dr. Pierson College (bestuurslid) 	Dhr. Sparidaans Mevr. Kreuzen Mevr. Van Bommel	11 oktober 2016
8	Beleidsmedewerker basishulp en dyslexiezorg	Dhr. Van Kerkhof	11 oktober 2016
9	Voorzitter college van bestuur Signum	Dhr. Timmers	17 oktober 2016
10	Vertegenwoordigers SSPOH <ul style="list-style-type: none"> – Voorzitter college van bestuur ATO-scholenkring – Lid college van bestuur ATO-scholenkring 	Dhr. Tijssen Mevr. De Laat	17 oktober 2016
10	Vertegenwoordigers speciaal onderwijs <ul style="list-style-type: none"> – Directeur HUB (voorheen ZML Noordoost Brabant) – Directeur Saltho Onderwijs - Het Driespan (<i>locatie De Rietlanden</i>) 	Mevr. Pennings Dhr. Hofkes	17 oktober 2016
11	Koning Willem 1 College (ROC) – Studenten Succes Centrum	Mevr. Kuijper	8 november 2016 (<i>telefonisch</i>)

12	Weener XL – Directeur – Programmamanager jongerenaanpak	Dhr. Van het Erve Dhr. De Meester	12 oktober 2016
13	Vertegenwoordiging zorgaanbieders – Cello: (waarnemend) clustermanager 'Zorg in de klas' – Herhaarlof: manager onderwijszorgarrangementen en zorgmijders – SWZ Zorg: clustermanager 'Zorg in de klas' Mytyschool 's-Hertogenbosch – Oosterpoort: regiomanager jeugdhulpverlening	Mevr. Veltien Dhr. Dortmans Mevr. Smits Dhr. Pauli	12 oktober 2016
14	Ondersteuningsplanraad samenwerkingsverband VO	Dhr. Pelger	11 oktober 2016
15	Ondersteuningsplanraad samenwerkingsverband PO	Dhr. De Rotte	16 november 2016 (<i>telefonisch</i>)

Groepsgesprek Werkgroep sociaal domein

11 november 2016

- Antoon van Rosmalen (voorzitter)
- Annemarie Hoog Antink
- Annemiek van Gerven
- Gerdien de Wal
- Rick van der Meer (*waarnemend ambtelijk secretaris*)

Bijlage III

Toetsing aan het normenkader

Hieronder is het normenkader van het onderzoek opgenomen, inclusief de beoordeling aan de hand van de bevindingen uit de hoofdstukken 2 tot en met 7 van het onderzoeksrapport. Per deelvraag is beoordeeld in welke mate aan de gestelde normen is voldaan, op de volgende wijze 'gescoord':

- a. geheel voldaan;
- b. in grote mate voldaan;
- c. in beperkte mate voldaan;
- d. niet voldaan.

Nr.	Deelvraag	Norm *	Oordeel
1	Hoe is de verantwoordelijkheid verdeeld ten aanzien van het realiseren van passend onderwijs tussen de gemeente 's-Hertogenbosch, de regio(gemeenten), samenwerkingsverbanden en schoolbesturen?	<p>a. De wettelijke kaders geven een eenduidige en complete weergave van de verantwoordelijkheden van betrokken actoren bij passend onderwijs.</p> <p>b. De wettelijke verantwoordelijkheden worden door de betrokken actoren eenduidig geïnterpreteerd.</p> <p>c. Voor zover nodig zijn aanvullende bepalingen ter afbakening en interpretatie van verantwoordelijkheden in goed overleg door vastgelegd.</p>	<p><i>In grote mate voldaan.</i></p> <p>De wettelijke kaders geven grotendeels de verantwoordelijkheidsverdeling tussen actoren duidelijk weer. De scheidslijn tussen onderwijszorg en jeugdzorg is evenwel dun en blijkt vatbaar voor discussie.</p> <p><i>In grote mate voldaan.</i></p> <p>Op de verschillende taken bestaat in grote mate overeenstemming tussen actoren. Het knelpunt is vooral gelegen in verschillende verwachtingen waarmee invulling wordt gegeven aan wettelijke verantwoordelijkheden: bij onderwijsgerelateerde taken en arbeidsmarkt is de gemeente meer in staat om te handelen naar de geest van de wet dan (nu nog) op uitvoering jeugdzorgtaken.</p> <p><i>Geheel voldaan.</i></p> <p>In de pre-ambule van de Ontwikkelagenda Passend onderwijs - Jeugd hebben betrokken actoren hun verantwoordelijkheden nader afgebakend. In de POP-up werkgroepen vindt continue afstemming plaats over rollen, verantwoordelijkheden en concrete taakverdeling.</p>
2	Op welke manier zijn verbindingen gelegd tussen passend onderwijs enerzijds en de onderwijsgerelateerde taken en de ambities in het brede sociaal domein van de gemeente anderzijds?	<p>a. De gemeente legt in de plannen op diverse onderwijsgerelateerde taken een verbinding met passend onderwijs.</p> <p>b. De gemeente legt in haar beleidsplannen sociaal domein (3D's) expliciet de verbindingen met passend onderwijs.</p>	<p><i>Geheel voldaan.</i></p> <p>Zowel in (beleids)taken voorliggend aan, als in aansluiting op het onderwijs legt de gemeente reeds lange tijd een relatie met (de impact op) het onderwijs. Op een aantal onderwijsgerelateerde taken is de verbinding (met de overlegstructuur) met de komst van passend onderwijs geïntensiveerd.</p> <p><i>In beperkte mate.</i></p> <p>De gemeente heeft hier in toenemende mate aandacht voor, waarbij de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt (historisch gezien) het stevigst is vormgegeven. De gemeente heeft in aanvulling (en afwijking op) het regionale jeugd beleid een paragraaf passend onderwijs opgenomen in haar Beleidsplan Jeugd. De aansluiting van passend onderwijs is daarmee echter nog niet structureel verweven in het beleid: passend onderwijs wordt nog niet behandeld als D.</p>

		c. In de Ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn adequaat verbindingen gelegd met het sociaal domein (3D's) van gemeenten.	<i>Geheel voldaan.</i> In de Ondersteuningsplannen van beide samenwerkingsverbanden is het resultaat van de Ontwikkelagenda Passend onderwijs – Jeugd opgenomen.
3	Op welke wijze geeft de gemeente vorm aan haar verantwoordelijkheden in relatie tot passend onderwijs, ook in relatie tot haar ambities in het brede sociaal domein en wat is hierin de rolverdeling met partners?	<p>a. De wijze waarop de gemeente vormgeeft aan haar verantwoordelijkheden past binnen wettelijke kaders en vereisten.</p> <p>b. De gemeente geeft op een proactieve manier vorm aan haar verantwoordelijkheden.</p> <p>c. De betrokken medewerkers binnen de gemeente stemmen op een constructieve manier af over de wederzijdse bijdrage.</p> <p>d. De gemeente betreft externe partners tijdig en op het juiste niveau.</p> <p>e. De gemeente acteert responsief op vragen en signalen vanuit het onderwijsveld ten aanzien van de rol en bijdrage van de gemeente aan passend onderwijs.</p> <p>f. In al haar acties legt de gemeente actief verbinding tussen verschillende beleidsterreinen die elkaar beïnvloeden.</p>	<p><i>In grote mate voldaan.</i> De gemeente geeft uitvoering aan haar wettelijke taken, waar mogelijk in coöperatieve en creatieve verbinding met onderwijspartners. Belangrijke kanttekening is het feit dat jongeren tot 18 jaar in het Mbo in beginsel niet worden bediend.</p> <p><i>In grote mate voldaan.</i> De gemeente heeft in aanloop naar transitie jeugdzorg direct verbinding gesignaleerd met passend onderwijs. Zij speelt bovendien proactief in op ontwikkelingen in het onderwijs, zoals de aansluiting op afbouw SBO. Op jeugdzorg speelt de gemeente nog niet naar verwachting van haar (keten)partners in op gesignaleerde knelpunten.</p> <p><i>In grote mate voldaan.</i> Hoewel individuele medewerkers zich bewust tonen van onderlinge relaties, zorgt de grootte van de gemeente ervoor dat met name externe partners de weg naar de juiste persoon soms lastig vinden. De projectleider passend onderwijs speelt als verbindingsofficier een belangrijke rol in de verbinding van medewerkers aan externe partners.</p> <p><i>In grote mate voldaan.</i> In het transitieproces is de gemeente de verbinding met het onderwijs kortstondig kwijtgeraakt. In de nieuwe overleg- en werkstructuur zijn de verbindingen hersteld en versterkt. Hoewel het onderwijs ook is betrokken bij het Inkoopbesluit, heeft de gemeente hierin onderwijs en zorg nog niet aan één tafel met elkaar verbonden. De bedoeling is om kinderopvang (Kindcentra) aan te laten sluiten op de overlegtafel met onderwijs en jeugdzorgaanbieders.</p> <p><i>In beperkte mate voldaan.</i> De gemeente heeft als enige regiogemeente door co-financiering geacteerd op zowel het signaal vanuit het SO over het wegbezuinigen van het schoolmaatschappelijk werk (bovenwettelijk) als op dat van het Mbo ten aanzien van de inzet van de JGZ (wettelijk). Signalen over het gebrek aan mandaat in voorveld en functioneren van wijkteams worden in geringe mate opgepakt.</p> <p><i>Geheel voldaan.</i> De ambtelijke werkgroep passend onderwijs en de projectleider passend onderwijs (van de gemeente) faciliteren de verbinding tussen beleidsterreinen (POP-up werkgroepen). In het verleden zijn waar nodig verbindingen gelegd, waarbij de ontwikkeling van de afbouw van het SBO dit momenteel vraagt van tenminste onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer.</p>

Nr	Deelvraag	Norm	Oordeel
4	In hoeverre is de gemeentelijke bijdrage aan de invoering en uitvoering van passend onderwijs in relatie tot onderwijsgerelateerde taken en ambities in het sociaal domein effectief?	Geen normen. <i>Beschrijving van (aantoonbare) resultaten en uitdagingen van wederzijdse doelrealisatie.</i>	<p><i>Niet van toepassing.</i></p> <p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorgaande lijn in VVE en steeds actievere schooltoeleiding (screening) binnen Kindcentra. - Leerplicht en samenwerkingsverbanden werken samen in het terugdringen van vrijstellingen. - Onderwijs heeft groot vertrouwen in rolinvulling gemeente op onderwijsvesting en leerlingenvervoer bij de afbouw van het SBO. - Vanuit betrokkenheid bij het Inkoopbesluit heeft onderwijs het (groot) RBO-overleg onnodig geacht. - Organisatie dyslexiezorg is een schoolvoorbeeld van effectief en efficiënt wederzijds doelbereik. - Aanpak leerplicht en VSV is subjectief (oordeel onderwijs) en objectief (# thuiszitters en VSV-ers) succesvol. - Door middelen en instrumenten in één hand presteert de gemeente goed op arbeidsparticipatie NUG'ers en werkplekken (nieuw) beschut bij uitstroom onderwijs - Zorg, arbeidsmarkt en gemeente zetten in op breder continuüm in het participatievermogen van de klant tussen arbeid en dagbesteding. <p>Uitdagingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiseren van passende opvang door goede aansluiting op jeugdzorg in opvang/Kindcentra. - Aanscherpen van rol leerplichtambtenaar in verbinding tussen onderwijs en wijkteams. - Ondervangen van negatieve effecten (perverse prikkels) van financiering jeugdzorg. - Organiseren van meer uitvoeringskracht jeugdhulp in het onderwijs en zorg snel de school uit/klas uit. - Vormgeven aan effectieve(re) onderwijszorgarrangementen naar voorbeeld van OZAPP. - Bezien of gemeente aanpak VSV/kwetsbare jongeren kan inzetten voor Mbo 3 en 4. - Faciliteren van Mbo in ondersteuningsstructuur door inzet JGZ en vermindering bureaucratie. - Versterken van samenwerking Weener XL en onderwijs op inkoop en delen (arbeids)netwerk - Verbeteren overgangsregime voor jongeren die bij overgang 18-/18+ niet in VSO zijn.
5	In hoeverre wordt de gemeenteraad in staat gesteld om beleidskeuzes te maken en invloed uit te oefenen op de gemeentelijke taken in relatie tot passend onderwijs?	a. De gemeenteraad heeft bij vaststelling van separaat beleid op het terrein van onderwijs en het sociaal domein adequaat inzicht in de onderlinge relaties en impact van maatregelen: in termen van middeleninzet en doelbereik.	<p><i>In beperkte mate voldaan.</i></p> <p>Hoewel de raad in beleidsdocumenten enig inzicht wordt geboden in relaties, wordt deze koppeling niet altijd als zodanig ervaren. De verbinding tussen beleid, middeleninzet en doelbereik is slechts minimaal vormgegeven.</p>

		<p>b. De gemeenteraad wordt actief keuzemogelijkheden geboden:</p> <p>i. Er bestaat inzicht in de mate van wettelijke taken en autonome taken en ambities van de gemeente;</p> <p>ii. Er bestaat inzicht in de relatie tussen benodigde inzet (ook in kosten) en beoogd resultaat (in termen van opbrengsten).</p>	<p><i>Niet voldaan.</i></p> <p>De raad wordt bij beleids- en financieringsvoorstellen geen inzicht geboden in de aard van taken. Dit blijkt uit voorbeelden rondom de behandeling van co-financiering schoolmaatschappelijk werk SO (bovenwettelijk) en JGZ op Mbo (wettelijk).</p> <p>In de gemeenteraad wordt enkel beleidsmatig gediscussieerd en niet in relatie tot investeringen en rendementen (zeker niet wanneer dit verschillende partners raakt).</p>
6	In hoeverre wordt de gemeenteraad adequaat geïnformeerd over de voortgang en (voorlopige) resultaten van de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs?	<p>a. De gemeenteraad wordt tijdig, juist en volledig geïnformeerd over de wijze waarop de gemeente effectief, efficiënt en rechtmatig invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden als bijdrage aan passend onderwijs.</p> <p>b. De gemeenteraad wordt adequaat geïnformeerd over de mate van wederzijdse doelrealisatie tussen onderwijsdoelen en ambities in het sociaal domein van de gemeente.</p> <p>c. De gemeenteraad wordt tijdig, juist en volledig geïnformeerd bij afwijkingen van doelrealisatie of (dreigende) middelenoverschrijding, voorzien van bijsturingmaatregelen.</p>	<p><i>In beperkte mate voldaan.</i></p> <p>De gemeenteraad wordt in diverse rapportages op verschillende beleisterreinen gedeeltelijk geïnformeerd over verbindingen met passend onderwijs. De informatievoorziening heeft daarbij soms een ad hoc/incidenteel karakter, terwijl het fundamentele discussies of (mogelijke) standpunten raakt.</p> <p><i>Niet voldaan.</i></p> <p>Er wordt niet actief aan de raad gerapporteerd over (wederzijds) doelbereik. De instrumenten om de mate van doelbereik te beoordelen, ontbreken en zijn zeker niet structureel en gestructureerd vormgegeven.</p> <p><i>Niet voldaan.</i></p> <p>Door het ontbreken van heldere meetbare doelstellingen en (tussentijdse) meetmomenten, is een mogelijke afwijking niet vast te stellen en rapportage niet mogelijk.</p>

Bijlage IV

Verdieping van wettelijke kaders

Passend onderwijs

De Wet passend onderwijs is per 1 augustus 2014 (schooljaar 2014-2015) ingegaan. De wet heeft betrekking op het stelsel van de voorzieningen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het funderend onderwijs (primair en voortgezet) en het middelbaar beroepsonderwijs. Het betreft dus niet één (nieuwe) wet, maar een geheel aan wijzigingen in (onderwijs)wetgeving:

- Wet op het primair onderwijs;
- Wet op het voortgezet onderwijs;
- Wet op de expertisecentra;
- Wet educatie en beroepsonderwijs;
- Wet medezeggenschap op scholen;
- Wet op het onderwijstoezicht;
- Leerplichtwet 1969 (*technische wijzigingen*).

De wijzigingen gaan over de organisatie van de voorzieningen voor basisondersteuning en extra ondersteuning van leerlingen en de financiering hiervan. De uitvoering van passend onderwijs is een aangelegenheid van het onderwijs. De gemeente heeft hierin geen wettelijke verantwoordelijkheid.

Intermezzo

- Het speciaal basisonderwijs valt onder de Wet primair onderwijs.² Het praktijkonderwijs valt onder de Wet voortgezet onderwijs. Het (voortgezet) speciaal onderwijs valt onder de Wet op de expertisecentra (WEC). Tezamen worden deze onderwijssoorten in de sector aangeduid als 'specialistisch onderwijs'.

- De wetgeving betreft leerlingen van 4 tot 20 à 23 jaar. Primair onderwijs kan worden genoten tot het schooljaar waarin de leerling 14 jaar wordt. De wet geeft geen maximumduur voor het voortgezet onderwijs. Dit kan de school zelf vastleggen in haar reglement. Praktijkonderwijs is begrensd op de leeftijd van 18 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging met 1 schooljaar. Het voortgezet speciaal onderwijs kent een leeftijdsgrens op 20 jaar. Op de leeftijd van 23 jaar eindigt het 'toezicht' vanuit het Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum op het behalen van een startkwalificatie.

Doelen van wetswijziging

Het doel van de wetswijzigingen is dat voor alle leerlingen (met specifieke ondersteuningsbehoefte) zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. Doelstellingen van passend onderwijs zijn samengevat:

- Geen kind thuis: ieder kind in (passend) onderwijs...;
- ...dat zo regulier mogelijk van karakter is...;
- ...en bovendien thuisnabij beschikbaar is...;
- ...waarbij leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken...;
- ...met passende en op maat extra ondersteuning waar nodig...;
- ...dat met minder bureaucratie wordt georganiseerd...;
- ...en leidt tot demedicalisering van het onderwijs.

Het einddoel van het onderwijs is leerlingen duurzaam te laten uitstromen naar een vorm van participatie in de maatschappij (vervolgonderwijs, arbeid of zorg/dagbesteding).

² In artikel 1 van de Wet primair onderwijs geduid als 'speciale school voor basisonderwijs'.

Hoewel geen expliciet geformuleerde doelstelling, is de Wet passend onderwijs tevens gericht op het besparen op ondersteuningsmiddelen door het Rijk of ten minste het maximaliseren hiervan. Hiertoe zijn de ondersteuningsmiddelen op het niveau van het samenwerkingsverband gefixeerd op een gemiddelde omvang van rugzakjes en doorverwijzing naar (voortgezet) speciaal onderwijs. Het middelbaar beroepsonderwijs ontvangt de (gefixeerde) middelen direct op bestuursniveau.

Zorgplicht

Met de invoering van de Wet passend onderwijs heeft het bevoegd gezag van de school van de eerste aanmelding door de ouder een zorgplicht voor deze leerling. Het bevoegd gezag moet het kind een passende onderwijsplek bieden op de eigen school – met indien nodig ondersteuning – of actief doorgeleiden naar een andere (reguliere of speciale) school. Zo moet worden geborgd dat alle leerlingen een plek in het onderwijs krijgen, die zo goed mogelijk past bij hun individuele (ondersteunings)behoeften en ouders niet zelf met hun kind moeten 'leuren'.

Samenwerkingsverband primair en voortgezet onderwijs

Het bevoegd gezag van één of meer scholen is voor elke vestiging van die school of scholen aangesloten bij een – bij ministeriële regeling – aangewezen samenwerkingsverband in een geografisch aaneengesloten gebied. Een samenwerkingsverband omvat alle vestigingen van scholen voor regulier, speciaal basisonderwijs en speciaal (voortgezet) onderwijs voor zover behorend tot cluster 3 (verstandelijke en/of lichamelijke beperking) en cluster 4 (gedragsproblematiek en/of psychiatrische stoornissen) als bedoeld in de Wet op de expertisecentra.³ Met de introductie van passend onderwijs worden deze termen in beginsel niet meer gehanteerd en spreekt men over (generiek) speciaal onderwijs.

De participerende besturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen scholen. Iedere school geeft in zijn 'Schoolondersteuningsprofiel' aan welke vormen van ondersteuning het wil/kan bieden. Het samenwerkingsverband toetst of hiermee een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen wordt gerealiseerd en stelt een niveau voor basisondersteuning vast. Het geheel aan plannen voor een dekkend onderwijs(ondersteunings)aanbod legt het samenwerkingsverband (ten minste eenmaal per vier jaar) vast in een Ondersteuningsplan. Hierin staat de organisatie van basis en extra ondersteuning, de financiering en verdeling van middelen, de procedure en criteria voor toelaatbaarheid voor specialistische onderwijsvormen en eventuele tussenvoorzieningen, de wijze van meting van resultaten en wijze waarop ouders worden geïnformeerd.

Middelbaar beroepsonderwijs

Met passend onderwijs zijn MBO-instellingen zelf verantwoordelijk geworden voor de extra ondersteuning en begeleiding van studenten (middelen cluster 3 en 4 gefixeerd en toegevoegd aan eigen budgetten). Veel MBO-instellingen moeten hun eigen zorgstructuur en ondersteuningsaanbod opnieuw vaststellen, in nauwe verbinding met aanleverend onderwijs en externe partijen die zorg en ondersteuning bieden.

---

³ De Wet op de expertisecentra (WEC) definieert cluster 3 als: langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, lichamenlijk gehandicapte kinderen en zeer moeilijk lerende kinderen dan wel meervoudig gehandicapte kinderen met een van deze handicaps. Cluster 4 wordt gedefinieerd als: langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap, zeer moeilijk opvoedbare kinderen en kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Onderwijsgerelateerde taken

De gemeente is al lange tijd verantwoordelijk voor enkele onderwijsgerelateerde taken. Hieronder is uitgebreide informatie opgenomen, met inzicht in geldende wetgeving en een inhoudelijke toelichting per taak.

. Taak
Onderwijsachterstandenbeleid & Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
Wetgeving
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk ✓ Wet primair onderwijs (afdeling 10, artikelen 165 t/m 168a) ✓ Wet voortgezet onderwijs (titel IVA, artikel 188a) ✓ Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)
Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Onderwijs- en met name taalachterstandenbeleid richt zich primair op kinderen van laagopgeleide ouders en ouders van een allochtone herkomst. Ook buurtkenmerken worden wel meegenomen in risico-inventarisaties (tezamen: het sociaal milieu). ✓ Om kinderen met een taalachterstand te helpen, bieden gemeenten speciale programma's. Kinderen krijgen hierdoor een betere start op de basisschool. ✓ Scholen voor primair onderwijs krijgen via een gewichtenregeling extra budget toegekend voor het zo vroeg mogelijk bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen. Aan scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en voor voortgezet onderwijs wordt extra budget toegekend via de CUMI-VO-regeling. Daarnaast wordt aan gemeenten een specifieke uitkering verstrekt voor het uitvoeren van specifieke taken in het kader van het bestrijden van onderwijsachterstanden. Voor de voorschoolse voorzieningen bestaat geen gewichtenregeling. Gemeenten mogen daar zelf de doelgroep bepalen, met het risico dat de oorspronkelijke doelstellingen van het VVE-beleid op de achtergrond raken, omdat ook andere doelgroepen in het beleid worden opgenomen. ✓ De eerste drie wetten duiden de algemene verantwoordelijkheden voor de signalering en organisatie van – en afstemming over – het onderwijsachterstandenbeleid tussen verschillende betrokken instanties voor voorschoolse voorzieningen en onderwijsinstellingen (primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs). ✓ De wet OKE heeft tot doel de taalontwikkeling van jongere kinderen te stimuleren door binnen gemeenten meer samenhang te krijgen in de voorschoolse voorzieningen, de kwaliteit ervan te verhogen en de samenwerking tussen de gemeentelijke diensten en de betrokken organisaties voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk te versterken. De landelijke kwaliteitseisen voor peuterspeelzaalwerk zijn geharmoniseerd met die van de kinderopvang.
Gemeentelijke verantwoordelijkheid
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Met de wet OKE zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor een VVE-aanbod van hoge kwaliteit en voor het gehele proces van het definiëren van de doelgroep tot het maken van afspraken over de resultaten met VVE. ✓ De gemeente draagt er zorg voor dat er in een gemeente voldoende voorzieningen in aantal en spreiding zijn waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal terecht kunnen. ✓ De gemeente voert ten minste jaarlijks overleg en draagt zorg voor het maken van afspraken over een zo groot mogelijke deelname van kinderen aan voorschoolse educatie en de daarmee beoogde resultaten. Concrete taken van de gemeente zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ vaststellen van welke kinderen met (risico op) taalachterstand in aanmerking komen voor voorschoolse educatie; ○ vaststellen tot welke leeftijd kinderen met (risico op) taalachterstand in aanmerking komen voor vroegschoolse educatie (varieert van een leeftijdsgrens van 6 tot 12 jaar); ○ toeleiden van kinderen naar de voorschoolse en vroegschoolse educatie; ○ organiseren van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.   ✓ De gemeente en de bevoegde gezagsorganen... <ul style="list-style-type: none"> ○ van enerzijds de scholen voor primair onderwijs en de houders van kindercentra of peuterspeelzalen...; ○ van anderzijds de scholen voor voortgezet onderwijs en de bevoegde gezagsorganen van de agrarische opleidingscentra, voor zover voorbereidend beroepsonderwijs...

...voeren tenminste jaarlijks overleg over het voorkomen van de segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van onderwijsachterstanden, de afstemming over inschrijvings- en toelatingsprocedures en de uit het voorstel voortvloeiende afspraken voor een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over de scholen te komen. De afspraken worden zoveel mogelijk vastgelegd in meetbare doelen. De uitkomsten van het verplichte op overeenstemming gerichte overleg kunnen worden omgezet in bindende afspraken over de te realiseren prestaties en inspanningen.

Taak
Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang
Wetgeving
✓ Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk
Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ✓ De wet is alleen van toepassing op formele kinderopvang: dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar, peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen en opvang door ouderparticipatiecrèches of door gastouders via een gastouderbureau. ✓ Alle locaties staan in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen en voldoen aan de kwaliteitseisen van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk. ✓ De financiering van de kinderopvang is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, werkgevers en overheid samen. Het Rijk betaalt een bepaald percentage van de opvangkosten die de ouder maakt, afhankelijk van het inkomen en gebonden aan het maximum. Werkgevers moeten ook een bijdrage leveren. De Belastingdienst legt deze bijdrage aan de werkgever op. De cliënt heeft hier geen rol in. ✓ De kinderopvanginstelling dient zelf veiligheids- en gezondheidsrisico's te inventariseren. Zij dient te voldoen aan de globale wettelijke eis om verantwoorde kinderopvang te bieden en aantoonbaar aandacht te besteden aan onder andere: het aantal kinderen per leidster, de groepsgrootte en de opleiding van beroepskrachten. De sector Kinderopvang vult het kwaliteitsbeleid verder zelf in. ✓ Het directe toezicht wordt uitgevoerd door de aangewezen toezichthouders van de GGD.
Gemeentelijke verantwoordelijkheid
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Het bijhouden en openbaar maken van het Landelijk Register Kindopvang en Peuterspeelzalen. ✓ Het houden van toezicht en de handhaving op de kwaliteit van kinderopvangcentra (sinds 2009 ook peuterspeelzalen). Daarbij zijn gemeentespecifieke kwaliteitseisen (inmiddels) vervallen, met daarvoor in de plaats een aantal in de wet opgenomen normen. ✓ Handhaven wanneer de GGD (namens de gemeente) bij inspectie constateert dat een kindercentrum niet aan de gestelde eisen voldoet. Hiertoe stelt een gemeente handhavingbeleid en/of handhavingprotocol op. Instrumenten ter handhaving zijn opletend in zwaarte: een schriftelijke aanwijzing, een schriftelijk bevel (indien direct ingrijpen noodzakelijk is) en het verbieden van de exploitatie.

Taak
Leerplicht & Regionale meld- en coördinatiefunctie
Wetgeving
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Leerplichtwet 1969 ✓ Wet op het voortgezet onderwijs (artikelen 118.g, 118.h en 118.i) ✓ Wet educatie en beroepsonderwijs (artikelen 8.3.1, 8.3.2. en 8.3.3) ✓ Wet op de expertisecentra (artikelen 162.a, 162.b en 162.c)
Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Indien een kind op basis van psychische of lichamelijke (medische) gronden niet aan het onderwijs kan deelnemen, kan met een verklaring van een onafhankelijke arts een verzoek tot vrijstelling bij de gemeente worden ingediend. ✓ Jongeren zijn tot hun 18e kwalificatieplichtig (havo/vwo/MBO2). De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren met

<p>PrO en VSO leerlingen met uitstroomprofielen arbeid en zorg, die op verzoek van ouders zijn uitgeschreven.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Absoluut verzuim: kind is niet ingeschreven. Relatief verzuim: sprake van spijbelen (16 uur afwezigheid in 4 weken). ✓ Een samenwerkingsverband passend onderwijs dient iedere twee maanden een lijst van thuiszitters te overleggen aan de Onderwijsinspectie. ✓ Jongeren onder de 23 jaar, zonder startkwalificatie, worden aangemerkt als 'voortijdig schoolverlater'. ✓ Een 18+-er moet bij het RMC worden gemeld wanneer deze 4 weken (aaneengesloten) afwezig is. ✓ Wanneer een leerling van school gaat zonder startkwalificatie, wordt dit aan de gemeente gemeld.
<p>Gemeentelijke verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Leerlingen tot 18 jaar zonder startkwalificatie: leerplichtambtenaar heeft taak leerling terug te geleiden naar school. ✓ Het beschikken op verzoeken tot vrijstellingen van leerplicht. ✓ De RMC-medewerker heeft de taak 'voortijdig schoolverlaters' terug te geleiden naar school of een leerbaan. ✓ De leerling/jongere wordt indien nodig (ongeacht leeftijd) doorverwezen naar zorg of hulpverlening. ✓ Maken van duidelijk afspraken met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs over de controle op aanwezigheid en participatie van de leerling in het onderwijs en hen voorzien van informatie over thuiszitters aan de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

<p>Taak</p>
<p>Leerlingenvervoer</p>
<p>Wetgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wet op het primair onderwijs ✓ Wet op het voortgezet onderwijs ✓ Wet op de expertisecentra
<p>Toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Het leerlingenvervoer omvat leerlingen van (speciaal) basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. ✓ Alle leerlingen uit het speciaal onderwijs hebben recht op leerlingenvervoer. Leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs kunnen hierop enkel aanspraak maken indien zij hier door een handicap op aangewezen zijn. ✓ Passend onderwijs verplicht scholen ieder kind een passend aanbod aan onderwijs(ondersteuning) te bieden, nabij mogelijk bij huis. Wanneer de school hiertoe niet zelf in staat is, moet zij partners zoeken om passend aanbod te realiseren. ✓ Samenwerkingsverbanden geven in hun Ondersteuningsplan aan welke afspraken met gemeenten zijn gemaakt over leerlingenvervoer.
<p>Gemeentelijke verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ten behoeve van het schoolbezoek verstrekken burgemeester en wethouders aan ouders van in de gemeente verblijvende leerlingen op aanvraag bekostiging van de noodzakelijk te achten vervoerskosten van en naar school. ✓ De noodzakelijk geachte vervoerskosten legt de gemeente verplicht vast in een regeling op basis waarvan ouders van leerlingen - onder voorwaarden - aanspraak kunnen maken op bekostiging van vervoerskosten.

<p>Taak</p>
<p>Onderwijshuisvesting</p>
<p>Wetgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wet op het primair onderwijs ✓ Wet op het voortgezet onderwijs ✓ Wet op de expertisecentra
<p>Toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Sinds 1997 is de onderwijshuisvesting gedecentraliseerd en geregeld in bovenstaande wetten. ✓ Sinds 1 januari 2015 zijn schoolbesturen voor primair onderwijs verantwoordelijk voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen: doordecentralisatie van gemeenten naar schoolbesturen. De verantwoordelijkheden zijn hiermee nagenoeg gelijkgeschakeld met die van het voortgezet onderwijs. Het primair

<p>onderwijs mag echter niet - anders dan het voortgezet onderwijs - onder voorwaarden investeren in nieuwbouw.</p> <p>✓ De huisvesting van scholen wordt vaak vanuit de schoolbesturen georganiseerd en de rol van het samenwerkingsverband moet in veel gevallen nog worden bepaald.</p>
Gemeentelijke verantwoordelijkheid
<p>✓ De gemeenten zijn financieel verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Instellingen aan het beroepsonderwijs, de volwasseneneducatie en het hoger onderwijs zijn zelf verantwoordelijk voor hun huisvesting.</p> <p>✓ De verantwoordelijkheid van gemeenten behelst onder andere (vervangende) nieuwbouw van scholen, uitbreiding, verplaatsing, een deel van het onderhoud (primair onderwijs) en de aanschaf van de eerste inrichting. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor gebouwbeheer. Zie wijziging verantwoordelijkheden per 1 januari 2015.</p> <p>✓ De zorgplicht van gemeenten is omschrijven als 'redelijke eisen en behoeften', geconcretiseerd als:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ leerlingen hebben een dak boven het hoofd en beschikken over voldoende onderwijsleerpakket en meubilair; ○ het onderhoud op een goed niveau is; ○ de gebouwen voldoen aan de wettelijke eisen, zoals brandveiligheid i.h.k.v. gebruiksvergunning; ○ (aanvullend): gebouwen zijn toegerust zodat op onderwijskundig verantwoorde wijze les kan worden gegeven. <p>✓ De raad dient een verordening op de onderwijshuisvesting vast te stellen en eventueel een meerjarig intergraal huisvestingsplan (IHP).</p> <p>✓ Het college voert de verordening en eventueel IHP uit. Op basis van aanvragen van scholen stelt het college jaarlijks een Programma (toekenningen) en Overzicht (afwijzingen) Onderwijshuisvesting ('PO Onderwijshuisvesting') op, evenals een bekostingsplafond (beschikbaar budget).</p>

Sociaal domein

Per 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor extra taken in het sociaal domein als gevolg van de decentralisaties op het terrein van jeugdzorg (nieuwe Jeugdwet), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) en sociale zekerheid (Participatiewet). Al deze decentralisaties naar gemeenten zijn gepaard gegaan met een bezuinigingsopdracht. Wij lichten de kern van de inhoud en verantwoordelijkheden van de gemeenten binnen deze drie wetten bondig toe.

Nieuwe Jeugdwet

Gemeenten zijn op basis van de nieuwe Jeugdwet verantwoordelijk voor de inkoop, toegang en uitvoering van alle vormen van vrijwillige en gedwongen jeugdzorg voor (in beginsel) jongeren tot 18 jaar. Onder voorwaarden kan van het 18^e tot maximaal het 23^e levensjaar sprake zijn van 'verlengde jeugdzorg'.

Verlengde jeugdzorg

In beginsel wordt jeugdhulp (zoals begeleiding) na het 18^e levensjaar omgezet naar voorzieningen binnen de Wmo (of Wlz of Zvw). Er kan (in principe altijd vrijwillig tenzij gevaar voor omgeving dreigt) verlengde jeugdzorg worden aangevraagd wanneer er na het 18^e levensjaar ondersteuning nodig blijft, bijvoorbeeld omdat ouders en vrienden niet voldoende begeleiding kunnen bieden. De gemeente beslist over deze verlengde of voortgezette jeugdhulp. De jeugdhulp eindigt wanneer er geen hulpvraag meer is, het (veelal pleeg)kind geen hulp meer wil, of als de jongere 23 jaar wordt.

De jeugdhulpplicht van gemeenten betreft jeugd-GGZ, zorg voor jongeren met een (licht) verstandelijke beperking (VB/VG) en begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf. In het vrijwillig kader gaat het om ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen. Het gedwongen kader betreft kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Tevens zijn gemeenten verantwoordelijk voor advisering en verwerking van meldingen inzake huiselijk geweld en kindermishandeling (voorheen AMHK, nu Veilig Thuis).

Overige wettelijke kaders voor jeugdzorg

Kinderen die op grond van ernstige beperkingen hun verdere leven 24-uurs zorg (*care*) of permanent toezicht nodig hebben, houden aanspraak op de Wet langdurige zorg (Wlz). De medische zorg, verpleging en de behandeling van een zintuigelijke beperking (*cure*) vallen onder de Zorgverzekeringswet (Zvw).

Er zijn enkele ondersteunings- en hulpvragen waarin onderwijs en jeugdzorg elkaar direct raken in hun verantwoordelijkheden. Concreet gaat het om de volgende onderwerpen:⁴

Onderwerp	Jeugdwet	Passend onderwijs
ADHD	Behandeling door kinderpsychiater.	Onderwijsondersteuning.
Dyslexie	Diagnostiek en behandeling ernstige enkelvoudige dyslexie (EED) basisschoolleeftijd. ⁵	Onderzoek naar dyslexie, niet zijnde EED, inclusief begeleiding en fysieke aanpassingen.
Intelligentietesten	Als onderdeel van diagnostisch proces jeugdhulp.	In geval van ander doel voor diagnose.
Taal- en spraakstoornissen	Nee, wel verantwoordelijk voor taalachterstandenbeleid vanuit het onderwijsachterstandenbeleid.	Niet binnen passend onderwijs. Kinderen met ernstige spraak-/taalstoornis (esm) kunnen beroep doen op cluster 2 onderwijs.

Tabel 1 – Overzicht ondersteuningsvragen met raakvlakken Jeugdwet en passend onderwijs

De landelijke (transformatie)doelen van de nieuwe Jeugdwet zijn:

- meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer benutten van de 'eigen kracht' en het sociale netwerk van kinderen en hun ouders;
- kinderen en jongeren naar vermogen laten participeren. Daarom normaliseren en niet onnodig medicaliseren;
- sneller jeugdhulp op maat, thuisnabij, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen;
- betere samenwerking romdom gezin: één-gezin, één-plan, één-regisseur, o.a. door ontschotting budgetten;
- meer ruimte voor professionals, door de regeldruk serieus terug te dringen.

Een deel van de doelstellingen vertonen overlap, gelijkenis of ten minste aansluiting op de doelen die met de stelselwijziging passend onderwijs worden nagestreefd. Gemeenten zijn verplicht om een lokaal beleidsplan Jeugd vast te stellen (naast een eventueel regionaal plan). In dit plan dient de gemeente te verwoorden wat zij wil bereiken, hoe zij de jeugdzorg wil organiseren, hoeveel geld zij inzet en hoe zij haar eigen rol invulling geeft (binnen het totale stelsel).

In aanloop naar de Transitie Jeugdzorg hebben gemeenten zich verplicht verenigd in 41 jeugdzorgregio's. De regio's waren verantwoordelijk voor het opstellen van een regionaal transitiearrangement (RTA), waarin zij onder meer moesten aangeven hoe zij continuïteit van zorg en de infrastructuur rondom de cliënt wilden organiseren (met beperking van frictiekosten). In veel regio's is aan deze regio's ook de inkoop van (ten minste) bovenlokale jeugdzorg georganiseerd. Nu gemeenten meer zicht krijgen op cliëntaantallen, hun hulpvragen en het zorglandschap ontwikkelen zich nieuwe modellen waarbij subregio's zich terugtrekken uit de regio (Rivierenland uit Gelderland-Zuid), gemeenten uit de (sub)regio (Zaltbommel uit Rivierenland), of een meer bottom-up inkoopproces wordt vormgegeven (regio Haaglanden).

De toegang tot de jeugdzorg is door veel gemeenten vormgegeven middels sociale wijkteams en/of centra voor jeugd- en gezin. Gemeenten streven ernaar in toenemende mate toegang via deze structuren te leiden, of ten minste zicht te houden op alle jongeren die op een of andere manier jeugdzorg ontvangen teneinde invulling te kunnen geven aan het streven van één-gezin, één-plan en één-regisseur.

⁴ Welke hulp heeft uw kind nodig?, Stelselwijziging Jeugd, versie 20 april 2015.

⁵ Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs is deze verantwoordelijkheid ondergebracht in de Zorgverzekeringswet.

Uit onderzoeken van het SCP en CBS over 2015 blijkt dat het merendeel van de jongeren via een (huis)arts toegang krijgt tot jeugdzorg en slechts een klein deel (10% a 20%) via de gemeentelijke teams.⁶

Gemeenten zijn op basis van artikel 5 uit de Wet publieke gezondheid en het besluit publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.⁷ Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het actief aanbieden van het nieuwe basistakenpakket aan alle kinderen en jongeren tot 18 jaar. Kinderen en jongeren hebben tot hun 18^e standaard periodiek contact met de jeugdarts (of -verpleegkundige).

Taken jeugdgezondheidszorg

De activiteiten die in het basistakenpakket vallen zijn vooral gericht op preventie: alle vragen, voorlichting en ondersteuning vóórdat er zich problemen hebben voorgedaan bij het kind en zijn omgeving. Wanneer er vragen zijn over beginnende (opvoed)problematiek en de JGZ kan dit met enkele gesprekken verhelpen, dan valt dit binnen het Basispakket JGZ onder de noemer 'korte lichte opvoed- en opgroei-ondersteuning'. Indien dit niet afdoende is, wordt doorverwezen naar interventie en curatief gerichte jeugdhulp.

Voorheen gold hierbij een flankerende verantwoordelijkheid vanuit prestatieveld 2 van de Wmo. Met de decentralisatie van de jeugdzorg, is deze verantwoordelijkheid van ondergeschikt belang en is vooral de verbinding met het preventieve deel van de Jeugdwet van belang.

Wmo 2015

De Wet maatschappelijke ondersteuning beoogt mensen met een beperking of psychisch probleem te ondersteunen in hun zelfredzaamheid en participatie, teneinde hen zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen, met passende ondersteuning. De Wmo 2015 is de opvolger van de wet die per 1 januari 2007 van kracht was. Op basis van deze wet waren gemeenten al verantwoordelijk voor taken als: hulp bij het huishouden en woon, rol- en vervoersvoorzieningen. Hieraan zijn in de Wmo 2015 taken toegevoegd vanuit de Awbz op het terrein van individuele ondersteuning, extramurale begeleiding en een deel van de persoonlijke verzorging.⁸ Extramurale begeleiding valt uiteen in: ambulante begeleiding, dagbesteding en kort verblijf. Daarbij vertoont de dagbesteding binnen de Wmo (potentieel) raakvlakken met de zorgdoelgroep uit de Participatiewet; de groep met de laagste loonwaarde, welke niet rendabel in het arbeidsproces inzetbaar is.

De prestatievelden van de oude Wmo zijn grotendeels vervat in de term 'maatschappelijke ondersteuning':⁹

- bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;
- bieden van beschermd wonen en opvang.

⁶ Sociaal en Cultureel Planbureau, 'Overall rapportage sociaal domein. Rondom de transitie', mei 2016.

⁷ Besluit PG, d.d. 17 november 2014.

⁸ Per 1 januari 2015 valt bijna alle persoonlijke verzorging (95%) onder de aanspraak van de wijkverpleging van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Een klein deel (5%) valt onder de Wmo 2015. Het betreft personen met een 'regieprobleem' in de persoonlijke verzorging (functie begeleiding) en de persoonlijke verzorging tijdens dagbesteding.

⁹ Artikel 1.1.1.1., Wetsvoorstel mo 2015.

Op basis van de Wmo 2015 hebben jongeren tot 18 jaar recht op ondersteuning in de vorm van hulpmiddelen, woningaanpassingen, een doventolk, maatschappelijke opvang of vrouwenopvang. Gemeenten zijn tevens verantwoordelijk voor preventie en aanpak van huiselijk geweld, waaronder ook kindermishandeling. De wet vereist hierbij een samenvoeging van het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling in het AMHK, inmiddels Veilig Thuis.¹⁰

Participatiewet

De Participatiewet heeft tot doel om zoveel mogelijk mensen, met en zonder arbeidsbeperking, aan de arbeidsmarkt te laten deelnemen. De doelstelling is mensen zoveel mogelijk te bemiddelen naar werk bij reguliere werkgevers. In de Participatiewet zijn de voormalige Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samengevoegd.

Doelgroepen participatiewet

- *WwB*: Iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft kan onder voorwaarden (zoals geen eigen vermogen) een bijstandsuitkering aanvragen. De bijstandsgerechtigde moet actief op zoek naar werk. De taak van de gemeente is hierin te ondersteunen door middel van scholing en begeleiding. De inwerkingtreding van de Participatiewet heeft een wachttijd van vier weken geïntroduceerd. Tevens zijn de regels die betrekking hebben op het zoeken naar werk aangescherpt, met mogelijke oplegging van maatregelen. Tot slot is de 'tegenprestatie' geïntroduceerd, om er voor te zorgen dat bijstandsgerechtigden blijven participeren in de samenleving.

- *Wajong*: Het UWV beoordeelt (middels herkeuring) welke Wajongers kunnen werken. Wajongers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, behouden hun volledige uitkering van het UWV. Wajongers mét arbeidsvermogen ontvangen vanaf 2018 een lagere uitkering: 70% in plaats van 75% van het wettelijk minimumloon. Wajongers mét arbeidsvermogen die zich na 1 januari 2015 melden, zijn aangewezen op de Participatiewet (gemeente).

- *Wsw*: Voor huidige Wsw'ers met een vast dienstverband verandert er niets: zij behouden hun baan en salaris (conform de Cao Wsw). Al sinds 1 januari 2014 was geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wsw. Mensen met een Wsw-indicatie die eind 2014 op de wachtlijst stonden, vallen per 1 januari 2015 onder de Participatiewet. Zij kunnen een regulier werkplek krijgen of een speciaal aangepaste (beschutte) werkplek. De afspraak met gemeenten is dat zij per 2026 circa 1/3 van de huidige (beschutte) Wsw-plaatsen omzetten in (30.000) nieuwe beschutte werkplekken.

In het sociaal akkoord van 2013 hebben sociale partners en gemeenten afgesproken gezamenlijk 'regionale werkbedrijven' op te richten die aansluiten op de bestaande arbeidsmarktregio's. Dit werkbedrijf vormt een bestuurlijk overleg tussen ten minste gemeenten, het UWV en sociale partners (werkgevers- en werknemersorganisaties). In sommige regio's nemen ook andere partners deel zoals sociale werkvoorzieningen en onderwijsinstellingen.

Om de kans op het plaatsen van mensen uit de Participatiewet bij een regulier werkgever te vergroten, hebben het kabinet, de werkgevers- en werknemersorganisaties afgesproken dat er 125.000 extra banen komen tot 2026 voor mensen met een arbeidsbeperking: 100.000 banen in het bedrijfsleven (voor 2026) en 25.000 bij de overheid (voor 2024) ten opzichte van peildatum 1 januari 2013. Deze afspraak is vastgelegd in de Wet banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten (Wet BQA) die op 1 april 2015 is ingegaan. Wanneer blijkt dat werkgevers niet genoeg banen realiseren, kan de overheid een quotumregeling invoeren en uiteindelijk boetes opleggen waarbij de werkgever betaalt voor niet gerealiseerd werkplekken.

¹⁰ Veilig Thuis heeft een onderzoeksbevoegdheid en professionals hebben het recht aan hen gegevens te verstrekken, ook als dat moet zonder toestemming van de cliënt (of zijn/haar ouders/verzorgenden).

De extra banen zijn bedoeld voor mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen: mensen op de Wsw-wachlijst, Wajongers (met arbeidsvermogen), personen met een Wiw of ID-baan en leerlingen uit het VSO hebben tot en met eind 2016 voorrang. Deze personen zijn opgenomen in het doelgroepenregister. Leerlingen en schoolverlaters van het voortgezet speciaal onderwijs die na 1 april 2016 bij het UWV een verzoek indienen, kunnen zonder arbeidsdeskundige beoordeling worden opgenomen in het doelgroepenregister, waardoor zij meetellen voor de banenafpraak.

Overige schoolverlaters en doelgroepenregister

Schoolverlaters van het schooljaar 2014-2015 van het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en de entreeopleiding MBO¹¹, die tussen 1 juli en 1 oktober 2015 door hun school aan het UWV zijn doorgegeven, zijn eenmalig aan het doelgroepenregister toegevoegd.

Nazorgplicht praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs hebben – gelet op hun uitstroom naar de arbeidsmarkt – een nazorgplicht gedurende twee jaar. De school treedt op als bemiddelaar en legt contacten met instanties die ervoor zorgen dat de leerling (weer) aan de slag komt, of in een traject komt dat leidt naar arbeid.

Scholingsplicht

Het behalen van een startkwalificatie vergroot de kansen op de arbeidsmarkt. Iedere jongere tot 27 jaar heeft daarom per 2012 in beginsel een scholingsplicht. Bij ontbreken van voorliggende voorziening kan bijstand worden verstrekt tussen de dag waarop de jongere zich meldt en de dag van de start van studiefinanciering. Op basis van door de jongere verstrekte gegevens waaruit een gebrek aan capaciteiten of belemmeringen blijken tot het volgen van onderwijs, kan de gemeente de jongere vrijstellen van de scholingsplicht.

Per 1 januari 2017 wordt de Participatiewet op enkele onderdelen gewijzigd. In relatie tot passend onderwijs zijn de belangrijkste wijzigingen:

- *Loonkostensubsidie voor werkende schoolverlaters*: Mogelijkheid loonkostensubsidie beschikbaar te stellen voor schoolverlaters die al werkzaam zijn bij een werkgever. Gaat om schoolverlaters uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en de entreeopleiding MBO.¹²
- *Toelating PrO-leerlingen tot doelgroepenregister*: PrO-leerlingen kunnen – net als VSO-leerlingen – op verzoek zonder arbeidsdeskundige beoordeling worden opgenomen in het doelgroepenregister.

De wet wordt op nog een aantal punten aangepast: flexibilisering van de frequentie van loonwaardebepaling, de mogelijkheid tot (tijdelijke) forfaitaire loonkostensubsidie, no-risk polis voor totale doelgroep Participatiewet voor onbepaalde tijd en mogelijkheid toegang doelgroepenregister via Praktijkroute.¹³

Onderdeel van de afspraken over de Participatiewet was dat gemeenten in 2016 moe(s)ten zorgen voor 3.200 nieuwe beschutte werkplekken. Hiervan waren er halverwege 2016 slechts 115 gerealiseerd.¹⁴ Volgens gemeenten door onder andere te strenge UWV-keuringen. Naar verwachting legt de de minister per 1 januari 2017 gemeenten een verplichting op voor de realisatie van nieuwe beschutte werkplekken.^{15 16}

¹¹ Een entreeopleiding is bedoeld voor jongeren zonder een diploma van een vooropleiding.

¹² Op deze maatregel kunnen gemeenten vanaf 1 juli 2016 vooruitlopen.

¹³ De Praktijkroute betekent dat een persoon toegang kan krijgen door 'in de praktijk gemeten (lage) loonwaarde'.

¹⁴ <http://www.inspectieszw.nl/actueel/nieuwsberichten/beschut-werk-komt-zeer-moeizaam-van-de-grond.aspx>.

¹⁵ Wijziging van Participatiewet en enkele andere wetten in verband met het verplichten van beschut werk en met betrekking tot het quotum van arbeidsbeperkten en het opstellen van de Praktijkroute, Nr. 6. Nota naar aanleiding van het verslag, 14 november 2016.

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/09/12/wettelijke-verplichting-beschut-werk-en-vereenvoudiging-wet-banenafpraak>.

Overgang 18- / 18+

Nu de decentralisaties (individueel) aardig zijn geland bij gemeenten en de fase van transformatie in volle gang is, neemt de aandacht voor problemen in de overgang tussen wettelijke regimes verbonden aan leeftijdsgrenzen toe. Met name de overgang van 18- naar 18+ staat in het brandpunt van de belangstelling, getuige ook de publicatie van de VNG.¹⁷ Uit deze publicatie en bovenstaande schets van onderwijs-gerelateerde taken van gemeenten en verantwoordijkheden vanuit de decentralisaties, komen de volgende relevante overgangsregimes naar voren:

Onderwerp	Leeftijd 18-	Leeftijd 18+
GGZ	Jeugdwet: jeugd-GGZ.	Zorgverzekeringswet
Jeugdhulp	Jeugdwet: jeugdhulp	Verlengde jeugdhulp of overgang naar Wmo (ondersteuning en begeleiding)
Preventie	Jeugdwet en Wmo 2015	Zvw en Wmo 2015
Maatschappelijke en psychosociale ondersteuning	Jeugdwet en Wmo 2015	Wmo 2015
Begeleiding bij wonen	Jeugdwet	Wmo 2015
Bescherming	Jeugdwet: gedwongen kader	Burgerlijk Wetboek
Sociale zekerheid	Geen	Participatiewet
Onderwijs	Leerplicht	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt

Tabel 2 – Overzicht wijziging wettelijke regelingen bij overgang 18-/18+

De overgang van het wettelijk regime vormt een potentieel risico in de continuïteit van zorg- en hulpverlening. Dit kan consequenties hebben voor de betreffende jongere, zijn school en thuissituatie.

¹⁷ Van 18- naar 18+, Handreiking voor gemeenten bij de overgang van jeugd naar volwassenheid, VNG, augustus 2016.

Bijlage V

Chronologisch overzicht realisatie verbindingen

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste gebeurtenissen en vaststellingsdata opgenomen betreffende de afstemming en samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en jeugdzorg in de aanloop naar (2011 t/m 2014) en in de verdere vormgeving van (vanaf 1 augustus 2014) de stelselwijziging passend onderwijs en de decentralisaties (vanaf 1 januari 2015).

Tijd	Gebeurtenis
2011	
eind	Ministerie van OCW doet oproep aan gemeenten om zich aan te melden als 'Voorlopersaanpak passend onderwijs en zorg voor jeugd'.
2012	
januari	Regio 's-Hertogenbosch en Oss dienen verzoek in bij OCW om als voorloperspiloot erkend te worden.
12 maart	Brief van Ministerie van OCW waarin voorstel voor voorlopersaanpak positief wordt beoordeeld.
mei	's-Hertogenbosch en Oss dienen nadere uitwerking van voorlopers-aanpak regio Noordoost-Brabant (NOB) in: <u>'Verbanden verbinden. Naar nieuwe ondersteunende aanpakken en verbindingen voor jeugd en onderwijs, voor kind en gezin'</u>
mei-oktober	Samenwerkingsverbanden (SWV-en) stellen eigen werkgroepen in ten behoeve van opstellen van ondersteuningsplannen, waaronder een werkgroep 'Gemeenten'. Gezamenlijk nemen gemeenten en samenwerkingsverbanden besluit om ambtelijk overleg Passend onderwijs De Meierij in te richten, waarin de 8 gemeenten en 6 vertegenwoordigers namens 2 samenwerkingsverbanden deelnemen.
juni	Start themagroep Passend onderwijs vanuit Aanjaagteam Transitie Jeugdzorg.
28 juni	Themagroep Passend onderwijs publiceert het advies ' <u>Festival van kansen</u> ' met daarin een beschrijving van te behalen doelen/resultaten voor verbinding onderwijs en jeugdhulp, het proces om tot resultaten te komen en een voorstel voor een regionale (NBO) en subregionale (o.a. De Meierij) overlegstructuur. Eerste stap is uitnodigen van onderwijs (samenwerkingsverbanden) om bij dit proces en de overlegstructuur aan te sluiten.
4 oktober	Tekst van 'Festival van kansen' wordt opgenomen in het ' <u>Visiedocument Transitie Jeugdzorg Noordoost Brabant, bijlage 3: Opbrengst themagroepen Transitie Jeugdzorg Noordoost Brabant</u> '.
oktober	's-Hertogenbosch en Oss werken voor subregio De Meierij in samenwerking met de samenwerkingsverbanden twee pilots uit. Voor VO wordt de <u>pilot 'Jeugdzorg dichterbij onderwijs'</u> verder ingezet, voor het PO start de <u>pilot 'Arrangeren moet je leren'</u> .
november	's-Hertogenbosch en adviesbureau K2 nodigen de Meierij-gemeenten en beide SWV-en PO en VO uit voor eerste ambtelijk overleg Passend onderwijs De Meierij. Gemeente 's-Hertogenbosch levert de voorzitter. Afgesproken wordt een gezamenlijk geschreven 'OOGO-hoofdstuk' toe te voegen aan de ondersteuningsplannen van de SWV-en en een zogenaamde ontwikkelagenda voor 2014-2018 op te stellen met gezamenlijke ambities op de terreinen aansluiting onderwijs – jeugdhulp, leerplicht, leerlingenvoer, onderwijshuisvesting, onderwijsachterstandenbeleid en aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
november	Vaststelling <u>conceptvisie Transitie Jeugdzorg</u> in RBO.
30 november	Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) Noordoost-Brabant consulteert samenwerkingsverbanden ten behoeve van <u>conceptvisie Transitie Jeugdzorg</u> .

2013	
januari	Brieven van de samenwerkingsverbanden PO en VO De Meierij waarin zij zich kritisch uitlaten over het gebrek aan betrokkenheid vanuit het onderwijs bij het opstellen van de conceptvisie Transitie jeugdzorg.
7 maart	Bestuurlijk overleg op Meierij-niveau tussen bestuurders van de 8 gemeenten (vertegenwoordiging) en bestuurders van de SWV-en PO en VO.
8 maart	Overleg tussen de zes samenwerkingsverbanden PO en VO op NOB-niveau n.a.v. proces van visievorming TJZ en briefwisseling met RBO.
13 maart	Brief van de samenwerkingsverbanden PO en VO op NOB-niveau aan het RBO. De SWV-en willen met de gemeenten vanuit een gezamenlijke visie op jeugd, zorg en onderwijs vorm en inhoud geven aan de verbinding passend onderwijs en zorg voor jeugd en nodigen het RBO uit voor een toelichtend gesprek om een gezamenlijke koers uit te kunnen zetten.
15 april	Brief van RBO met reactie op brief van de samenwerkingsverbanden d.d. 13 maart 2013. RBO benoemt drie voorstellen voor afstemming: <ol style="list-style-type: none"> 1. Subregionaal inrichten van wettelijk verplichte bestuurlijk OOGO tussen schoolbesturen en gemeenten (voor passend onderwijs en Transitie Jeugdzorg). 2. Instellen Regionaal Overleg Onderwijs NOB van drie regio's voor passend onderwijs en gemeenten (voor overkoepelende onderwerpen). 3. Instellen ambtelijke afstemmingsgroep jeugd en onderwijs van de drie regio's voor passend onderwijs (voor inhoudelijke afstemming, koppeling en samenhang).
22 april	Presentatie over voortgang Transitie Jeugdzorg en Passend onderwijs in de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkelingen van 's-Hertogenbosch.
mei-juni	's-Hertogenbosch en adviesbureau K2 nemen interviews af onder gemeenten en SWV-en over standpunten, visie en ambities ten aanzien van afstemming/aansluiting tussen onderwijsondersteuning en jeugdhulp, leerplicht, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, onderwijsachterstandenbeleid en aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Deze gesprekken vormen de basis voor de ontwikkelagenda die aan de ondersteuningsplannen van de SWV-en wordt toegevoegd.
14 november	RBO met de zes samenwerkingsverbanden PO en VO over de verbinding jeugdhulp met (passend) onderwijs.
eind	Opbrengst interviews verwerkt in gezamenlijke paragraaf (ontwikkelagenda) welke is toegevoegd aan ondersteuningsplannen van PO en VO.
2014	
januari	Overeenkomst OOGO procedure De Meierij door gemeenten en SWV-en bestuurlijk vastgesteld.
16 januari	Eerste OOGO (passend onderwijs) De Meierij waarin ontwikkelagenda wordt vastgesteld en gemeenten akkoord geven op ondersteuningsplannen.
doorlopend	Gemeenten binnen De Meierij ontwikkelen beleidsplannen Jeugd met inbreng van onderwijs via ambtelijk overleg Passend onderwijs De Meierij.
15 september	Gemeente 's-Hertogenbosch publiceert <u>Beleidsplan Jeugd 2015-2018 'Een nieuw fundament'</u> inclusief een paragraaf over passend onderwijs.
september	Brieven van de samenwerkingsverbanden PO en VO De Meierij met kritische reactie op jeugdplannen van de 8 Meierij-gemeenten. Het SWV VO is van mening in een heel laat stadium in deze plannen gekend te zijn en het SWV PO mist een uitgewerkt plan richting partnerschap tussen gemeenten en SWV-en, maar staat positiever tegenover uitwerking door 's-Hertogenbosch.
6 oktober	Tweede OOGO (jeugd) De Meierij waarin overeenkomst Procedure oogo-jeugdplan wordt getekend en de <u>Memo Beslispunten en ontwikkelagenda Jeugd</u> (inclusief pre-ambule) wordt vastgesteld.
27 november	RBO met bestuurders van de zes SWV-en over verbinding jeugdhulp met (passend) onderwijs. In een subregionale ronde is de voortgang in De Meierij besproken.
2015	
begin	Ambtelijke werkgroep Passend onderwijs De Meierij stelt inrichting pop-up werkgroepen in. De vijf pop-up werkgroepen <ol style="list-style-type: none"> 1) integrale arrangementen onderwijsondersteuning – jeugdhulp/zorg, 2) monitoring, 3) leerplicht, 4) leerlingenvervoer

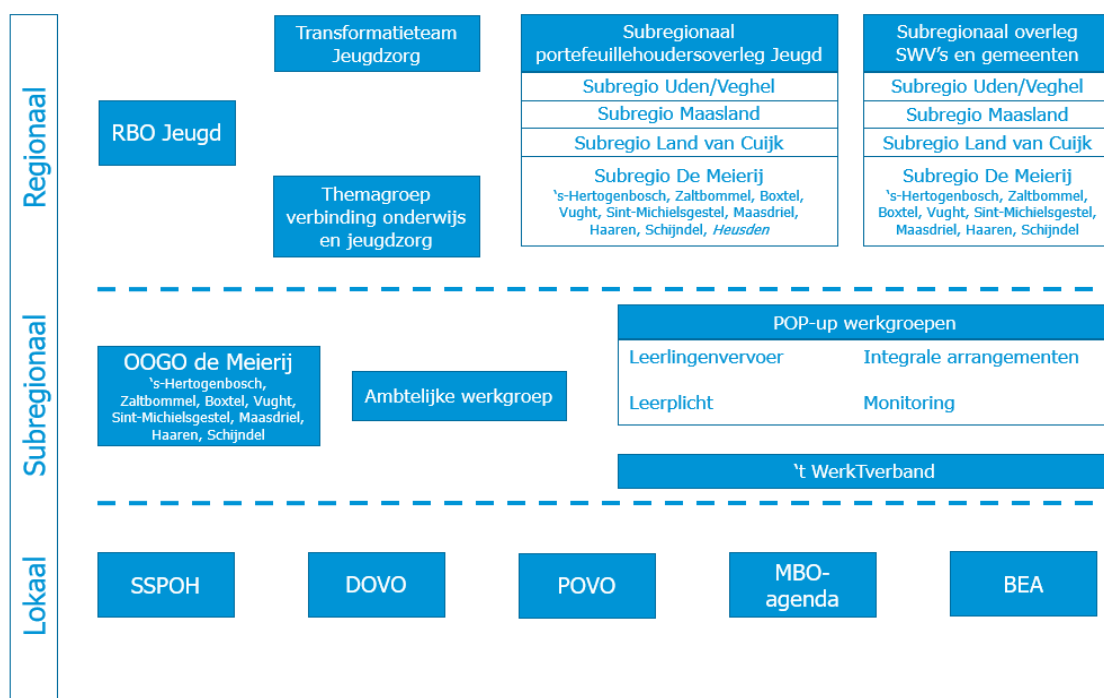
	en 't WerkTverband werken ambities uit en doen terugkoppeling van voortgang.
begin	Transformatieteam jeugdhulp NOB (voorheen Aanjaagteam Transitie Jeugdzorg) geeft opdracht voor themawerkgroep verbinding onderwijs en jeugdhulp waarin de gemeenten en zes samenwerkingsverbanden afstemmen over realisatie van vormen van integrale (onderwijs-zorg) arrangementen.
1 juli	Derde OOGO (passend onderwijs en jeugd) De Meierij waarin akkoord wordt gegeven op betrokkenheid MBO bij OOGO en stand van zaken ontwikkelagenda wordt besproken aan de hand van terugkoppeling pop-up werkgroepen.
31 augustus	NOB publiceert ' <u>Overeenkomst Jeugdhulp Zonder Verblijf</u> ' met inbreng van het onderwijs bij formulering voorwaarden voor inzet jeugdhulp in onderwijs.
10 november	Gemeente 's-Hertogenbosch publiceert <u>raadsinformatiebrief 'Monitoring stand van zaken sociaal domein'</u> waarin onder meer de instelling van een 'onderwijs-zorgcommissie' op Meierij-niveau wordt afgekondigd.
2016	
4 juli	Vierde OOGO (passend onderwijs en jeugd) De Meierij inclusief MBO waarin stand van zaken ontwikkelagenda wordt besproken aan de hand van de terugkoppeling van de pop-up werkgroepen.
7 juli	NOB publiceert <u>Inkoopbesluit Specialistische Jeugdhulp 2017-2020 Regio Noordoost-Brabant 'Monitoring stand van zaken sociaal domein'</u> met inbreng van het onderwijs.

Bijlage VI

Overleg- en werkstructuren

De huidige overleg- en werkstructuren op lokaal, subregionaal en regionaal niveau zijn in onderstaande figuur visueel weergegeven:

Figuur 1 – Overzicht van overleg- en werkstructuren op regionaal, subregionaal en lokaal niveau

De overlegstructuur op lokaal niveau is in onderstaande tabel van nadere toelichting voorzien:

	Gemeente	Onderwijs	Frequentie	Toelichting
SSPOH	Ambtelijk	Schoolbesturen PO en Kinderopvang	Zeswekelijks	Taakverdeling (met mandaat) tussen bestuurders op onderwerpen, zoals ontwikkeling integrale kindcentra, VVE, huisvesting, OAB, kwaliteit van onderwijs, vernieuwing etc.
DOVO	Bestuurlijk en ambtelijk	Directies VO	Aantal keer per jaar	
POVO	Bestuurlijk en ambtelijk	Bestuurders PO, directies VO, Kinderopvang	Aantal keer per jaar	
MBO-agenda	Bestuurlijk en ambtelijk	Koning Willem I College, Helicon Opleidingen	2015	Strategische agenda: Beter onderwijs, Voorbereiden op werk, Kansen voor iedere jongere.
BEA	Bestuurlijk en ambtelijk	Kinderopvang, PO, VO	2016	Gezamenlijke strategische onderwijsagenda. De BEA is nog in ontwikkeling.

Tabel 3 – Overzicht van lokale overlegstructuur in de gemeente 's-Hertogenbosch

Bijlage VII

Reactie college van burgemeester en wethouders

Rekenkamercommissie
t.a.v. de heer dr. ir. G.B.C. Backus
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

Uw brief van : 25 januari 2017
Uw kenmerk :
Afdeling :

Ref. : mw. M. Craste
Tel. : (073) 615 90 68
E-mail : m.crate@s-
hertogenbosch.nl

Zaaknummer :
Datum : 22 februari 2017
Onderwerp : Rekenkameronderzoek passend onderwijs 's-Hertogenbosch

Geachte heer Backus,

Op 27 januari jl. bood u ons het rapport 'Passend Onderwijs, sterke verbinding en resultaten bieden vertrouwen' aan. In deze brief geven wij een reactie op dit rapport.

Waardering voor het onderzoek

Allereerst spreken wij onze waardering uit voor het onderzoek en de gedane aanbevelingen. Uw bevindingen in het rapport sluiten aan bij een aantal reeds ingezette ontwikkelingen. We zien het rapport als een waardevolle aanvulling om ons gevoerde beleid over de onderwerpen in relatie tot passend onderwijs te continueren en waar nodig aan te scherpen. Specifiek op het gebied van preventief jeugdbeleid, de jeugdwet en de toegang tot ondersteuning en zorg. De kwalitatieve diepgang van het rapport en het beeld dat we hebben gekregen vanuit het onderwijsveld bieden ons concrete handvatten. Dit beeld vullen we aan en kleuren we verder in. Het onderzoek van uw rekenkamercommissie richt zich met name op de ervaringen uit de onderwijspraktijk zelf. Andere beelden, bijvoorbeeld die van de medewerkers van de sociale wijkteams, zijn voor ons college eveneens van belang om meer zicht te krijgen op de ervaringen in de dagelijkse werkpraktijk. Zij bieden ons bovendien handvatten om bij te sturen waar dit gewenst en/ of noodzakelijk is. Aangezien dit onderwerp al deel uitmaakt van de transformatieopgave binnen de jeugdzorg, is een groot deel van die beelden nu al voor handen.

Hoewel we het merendeel van de conclusies en aanbevelingen (groten)deels overnemen, willen we bij een aantal hiervan de bevindingen van onze verdiepingsslag op uw onderzoek benutten.

Daarom geven wij op sommige onderdelen een aanvulling. Een aantal van de aanbevelingen vraagt nog om nader onderzoek.

De gemeente levert een belangrijke bijdrage aan passend onderwijs.

U stelt in uw algemene conclusie en de eerste drie deelconclusies dat de gemeente al geruime tijd haar bijdrage levert aan de realisatie van doelstellingen van (passend) onderwijs. U geeft aan dat we dit doen door een proactieve, responsieve en coöperatieve opstelling waar het onderwijs waardering voor en vertrouwen in heeft. Daarnaast geeft u aan dat de gemeente op verschillende terreinen een hoger ambitieniveau nastreeft dan wettelijk voorgeschreven. Dit is met name zichtbaar bij het leggen van verbindingen met passend onderwijs.

Onze reactie op deze conclusies:

Wij onderschrijven deze conclusies en willen blijvend, in partnerschap met het onderwijs, een positieve bijdrage leveren aan (passend) onderwijs. De inhoudelijke visie van en samenwerking met de verschillende besturen voor Primair en Voortgezet Onderwijs en de twee samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn belangrijke succesfactoren voor deze positie. De impact van keuzes over passend onderwijs, gemaakt door de onderwijspartners, wordt actief aan ons kenbaar gemaakt en kunnen door de gemeente voortvarend worden opgepakt. We zijn blij met uw bevestiging dat er vanuit het onderwijs een groot vertrouwen is in de rol van de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen (zoals de afbouw van het speciaal basisonderwijs). Overeenkomstig de grondhouding zoals deze in uw onderzoek beschreven staat handelen we -bij de uitvoering van onderwijs gerelateerde taken- naar de geest van de wet en in het belang van de ontwikkeling van het kind. We zijn vooruitstrevend in het voorkomen van thuiszitters en om het onderwijs zo dicht mogelijk bij het kind te organiseren.

De verantwoordelijkheden van de gemeente rondom Passend Onderwijs.

U stelt in de algemene conclusie en in deelconclusie 3 dat de gemeente geen directe wettelijke verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering van passend onderwijs. U geeft aan dat we bovenwettelijke ambities hebben op dit gebied en dat de raad hier een kaderstellende rol in heeft. Vanwege het ontbreken van een visie van de raad op passend onderwijs geeft u aan dat de kaderstellende rol van de raad onvoldoende kan worden ingevuld. U geeft aan dat de raad op weinig momenten in de gelegenheid is gesteld om bij kaderstelling op taken in het sociale domein de relatie met en impact op passend onderwijs te toetsen. Met aanbeveling 1a adviseert u de raad aan om passend onderwijs nadrukkelijk als vierde decentralisatie te benoemen en als zodanig te betrekken in de opinie- en besluitvorming. Met aanbeveling 1b adviseert u de raad om een keuze te maken in ambitieniveau op wettelijke en bovenwettelijke taken. Om de realisatie van ambities te kunnen monitoren beveelt u de raad aan om de informatiepositie van de raad te versterken op het gebied van passend onderwijs. Gelet op de onderzoeksresultaten beveelt u aan om tenminste te rapporteren over:

- De ontwikkeling van het aantal vrijstellingen (op medische gronden);
- De beoogde terugloop van het aantal verwijzingen in dyslexiezorg;
- De toegang tot onderwijszorg arrangementen;
- De rol van de gemeente op het terrein van leerlingvervoer en onderwijshuisvesting in aansluiting op de voorgenomen afbouw van het Speciaal Basis Onderwijs.

Onze reactie op uw conclusies en aanbevelingen:

Zoals u zelf ook terecht stelt is passend onderwijs geen wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Passend onderwijs ligt echter wel op het snijvlak van de beleidsvelden preventief jeugdbeleid, de aansluiting op en de uitvoering van jeugdzorg. De raad maakt binnen deze beleidsvelden vanuit haar kaderstellende taak onderbouwde en structurele keuzes in het ambitieniveau. Passend onderwijs is hier een integraal onderdeel van. Hiernaast is passend onderwijs ook geborgd binnen de brede transformatie-opgave. Een mooi voorbeeld hiervan is het nieuwe (regionale) inkoopkader specialistische jeugdhulp 2017-2020 dat in 2016 is vastgesteld.

In dit beleidskader heeft de raad speerpunten geformuleerd op het gebied van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit beleidskader is tot stand gekomen met alle samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs uit Noordoost Brabant en geldt voor alle gemeenten in deze regio.

De activiteiten op het gebied van passend onderwijs zijn sterk op uitvoering gericht. We steken pragmatisch in op de vraag vanuit het onderwijs. Hiernaast is het vooral een continuering en versterking van bestaand beleid rondom jeugdzorg, basiszorg, toegang tot zorg via de sociale wijkteams en het preventief jeugdbeleid. Besluitvorming over Passend Onderwijs vindt plaats op basis van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) op subregionaal niveau met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de colleges van de regiogemeenten van de Meijerij.

We onderschrijven het belang van de kaderstellende taak binnen het brede sociale domein en de informatiepositie van de raad omtrent passend onderwijs. We nemen de aanbeveling over om de informatiepositie van de raad te versterken op het gebied van passend onderwijs. We vullen de opvolging van aanbevelingen 1a en 1b op deze wijze in:

- We continueren en versterken de bestaande informatievoorziening over passend onderwijs. We agenderen passend onderwijs structureel in de vergadercyclus van de raads werkgroep sociaal domein. We continueren de informatieverstrekking aan de raad middels de kwartaalberichten sociaal domein en versterken dit met tenminste de aanbevelingen die hierboven beschreven staan.
- Bij het formuleren van beleid op het brede vlak van het sociaal domein duiden we de relatie met en impact op passend onderwijs zodat de raad hierop kan toetsen.
- We informeren de raad expliciet over de voortgang van de overgenomen aanbevelingen uit uw rapport.

Knelpunten bij (de aansluiting van) jeugdzorg op passend onderwijs.

In conclusie 4 geeft u aan dat u de aansluiting van jeugdzorg op passend onderwijs ziet als het belangrijkste knelpunt. U stelt ook vast dat er positieve voorbeelden te noemen zijn: zoals de aanpak van dyslexiezorg en het onderwijs zorg arrangement voor leerlingen met psychiatrische problematiek. In conclusie 4f stelt u dat zorgorganisaties aangeven dat de huidige vorm en omvang van de financiering een negatief effect heeft op de kwaliteit, continuïteit en snelheid van geleverde zorg. In aanbeveling 2a adviseert u de raad om het college te vragen om een voorstel hoe zij de gesignaleerde knelpunten in de toegang tot jeugdzorg wil oplossen of tenminste beperken.

Onze reactie op uw conclusies en aanbevelingen:

We onderschrijven het belang en het nut van de gedane conclusies en de aanbevelingen. Zoals aangegeven in de inleiding van deze brief hebben we de inzichten van uw onderzoek verrijkt met de ervaringen vanuit de werkpraktijk van de basiszorg, de gespecialiseerde jeugdhulp en de sociale wijkteams. Daarmee krijgt ons college een nog breder en vollediger beeld. Het biedt inzicht in de knelpunten die worden ervaren in de samenhang tussen onderwijs, het preventief jeugdbeleid, de basiszorg, de specialistische jeugdhulp en de toegang via de sociale wijkteams. Samen met uw bevindingen wordt duidelijk dat verbetering nodig is om tot een optimaal (ondersteunings-)aanbod te komen voor leerlingen die te maken hebben met zowel jeugdhulp als onderwijs.

In het algemeen kunnen we concluderen dat er op de meeste terreinen goede afspraken zijn maar dat partijen elkaar toch nog onvoldoende weten te vinden. Er zijn grijze gebieden tussen de domeinen en deze kunnen alleen overbrugd worden als alle betrokken partijen hun grenzen en afbakening van verantwoordelijkheden versoepelen en samen op zoek gaan naar de mogelijkheden.

We constateren dat onderwijs en jeugdhulpaanbieders elkaar nodig hebben om tot goede arrangementen voor jongeren te komen. Daarom is vanuit het OOGO de werkgroep onderwijs-zorgarrangementen (nu; integrale arrangementen) opgericht. Deze werkgroep heeft als ambitie om integrale arrangementen effectief en efficiënt te realiseren en financieren. Deze ambitie wordt gedeeltelijk behaald. Op casussen zijn oplossingen gevonden en er zijn succesvolle onderwijszorgarrangementen ontwikkeld tussen onderwijs en jeugdhulp aanbieders. Er is echter nog geen structurele oplossing voor het gezamenlijk aanpakken van dit soort casussen. Grootste knelpunt hierbij is het regelen van een ontschot budget (gemeenten / samenwerkingsverbanden / zorgkantoor).

Het beeld dat uit het onderzoek naar voren komt onderschrijven we en willen we aanscherpen. We vinden het belangrijk om dit nader te onderzoeken. We volgen de komende tijd de voortgang in de samenwerking nauwlettend om te zien of partijen (jeugdzorg, basisprofessionals, sociaal wijkteam en onderwijs) de afstand tussen de domeinen weten te overbruggen. Daarnaast bespreken we dit onderzoek, de conclusies en aanbevelingen in de bestaande werkgroepen en formuleren we, samen met partners, verbetervoorstellen specifiek gericht op het geconstateerde grijze gebied. Het doel is om te komen tot concrete oplossingen om jeugdzorg, de toegang via de sociale wijkteams, het preventieve jeugdbeleid en onderwijs naadloos op elkaar aan te laten sluiten.

- Ontwikkelingen binnen (specialistische) jeugdhulp

Het jeugdhulpveld is enorm in beweging. In het regionale inkoopkader specialistische jeugdhulp (2017-2020) hebben we de fundamentele transformatie die we tot stand willen brengen op papier gezet en speerpunten geformuleerd op het gebied van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Inmiddels zijn we volop aan de slag met de uitvoering van dat beleid: de transformatie van het jeugdhulpplandschap. Er is een aantal urgente transformatieopgaven benoemd en momenteel werken jeugdhulpaanbieders, gemeenten, wijkteams en andere betrokkenen hard aan de concretisering van de plannen om de jeugdhulp te transformeren. De aansluiting van en samenwerking met onderwijs en jeugdhulp is hier integraal onderdeel van.

Onlangs is het 'subregionaal schakelpunt Passende hulp' gestart in de Meijerij. Een belangrijk onderdeel van de transformatieopgave; bedoeld om vanuit de toegang een beroep te doen op inzet van extra expertise vanuit de 2^e lijn. Oorspronkelijke insteek van dit schakelpunt is bespreking op inhoud van (wachtlijst)knelpunten op casusniveau, vooral bij hulpvragen waarbij de nood hoog is en die snelle actie vragen. Nu we volop bezig zijn met de transformatieopgaven -en ondertussen het rekenkameronderzoek is verschenen- komen we tot de conclusie dat het doel blijft staan en dat het essentieel is dat het onderwijs niet alleen casussen in kan brengen bij dit schakelpunt, maar er integraal onderdeel van uit zou moeten maken. Op dit moment zijn we werkende weg bezig dit schakelpunt verder te ontwikkelen zodat dit zo spoedig mogelijk in lijn is met de hoofdambitie die we voor ogen hebben. Namelijk de praktische oplossing om het integraal handelen van jeugdhulpaanbieders, basishulp, toegang en onderwijs sterk te verbeteren.

Tot slot ging conclusie 4f over de uitwerking van de financieringssystematiek. De gekozen financieringssystematiek biedt geen belemmeringen voor partijen om samen te werken. Er is juist voor deze systematiek gekozen om maximale ruimte te bieden aan de jeugdhulpaanbieders om te transformeren. De gezamenlijke gemeenten in Noord Oost Brabant hebben onlangs opdracht gegeven om te onderzoeken welke verbetermogelijkheden er zijn.

- Ontwikkelingen binnen de *aansluiting* op jeugdhulp (de sociale wijkteams)

Het model van de sociale wijkteams is in het voorjaar van 2016 geëvalueerd. Op dat moment is

door de raad besloten om te werken aan optimalisering en verbetering van het regiemodel. Het verbeteren van de samenwerking met professionals (in het onderwijs, basisprofessionals en zorgaanbieders) is hierin een belangrijk speerpunt. Hiervoor is onder andere een ontwikkelagenda met partners voor opgesteld. De onderwerpen in deze ontwikkelagenda komen overeen met de conclusies en verbeterpunten die in dit rapport benoemd worden. Daarnaast zijn acties ter verbetering genoemd. Aan deze punten wordt nu hard gewerkt. Een actie in deze ontwikkelagenda is bijvoorbeeld dat er in toenemende mate wijkgerichte bijeenkomsten plaatsvinden met onderwijs, schoolmaatschappelijk werk en sociale wijkteams om de samenwerking vorm te geven en/of te verbeteren. In het najaar van 2017 worden de sociale wijkteams geëvalueerd en in januari 2018 ligt deze evaluatie voor bij de raad. De conclusies en aanbevelingen vanuit dit rapport worden daarin meegenomen.

De succesvolle aanpak van voortijdig schoolverlaters en kwetsbare jongeren.

U stelt dat de aanpak van voortijdig schoolverlaters en kwetsbare jongeren succesvol is. Er is sprake van een daling van het aantal voortijdig schoolverlaters en relatief goede prestaties door de gemeente in de dienstverlening aan niet-uitkeringsgerechtigden en de realisatie van nieuw beschutte werkplekken.

Onze reactie op uw conclusie:

Deze conclusie onderschrijven wij. We zijn verheugd dat door de regionale en lokale inspanningen op dit gebied steeds minder jongeren uitvallen zonder startkwalificatie. U geeft als aandachtspunt vanuit het MBO dat kwetsbare leerlingen in niveaus 3 en 4 niet goed genoeg bediend worden, terwijl ook hieruit (in toenemende mate) leerlingen uitvallen zonder kwalificatie. Lokaal zien we géén toename van leerlingen die uitvallen zonder kwalificatie. Het RMC heeft een dekkend aanbod om alle jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie terug te leiden naar onderwijs en/of werk. Dit wordt meteen preventief ingezet (als een jongere verzuimt binnen het onderwijs) en/of als een jongere uitgevallen is. Alle uitvallers uit het MBO worden benaderd door het RMC of zij ondersteuning nodig hebben. Bij risico leerlingen binnen entreeonderwijs en MBO 2 hebben we - in het kader van de regionale aanpak Vroegtijdig schoolverlaters (vsv)/kwetsbare jongeren - afspraken over warme overdracht bij uitval.

De rol van leerplicht

U adviseert in aanbeveling 2b aan de raad om het college om een voorstel te vragen voor wat betreft het uitwerken van de door onderwijs- en zorgpartners voorziene (nieuwe) rol voor leerplichtambtenaren als schakel tussen school en wijkteam. Het gaat om de bijdrage aan het signaleren van oorzaken van thuiszitten (in de thuissituatie).

Onze reactie op deze aanbeveling:

We onderschrijven het belang van de bijdrage van leerplicht aan het signaleren van oorzaken van thuiszitten. In de praktijk zien we dat leerplicht bij een relatief klein deel van de casussen betrokken is waar onderwijs en wijkteam samenwerken. Dit komt doordat niet alle jongeren die jeugdzorg nodig hebben verzuimen. Anderzijds zijn er veel casussen van verzuim waar de wijkteams niet bij betrokken zijn omdat (jeugd)zorg niet nodig is. Dit betekent dat leerplicht niet als logische en dekkende schakel kan fungeren voor jeugdzorg en onderwijs en dat we deze aanbeveling niet kunnen overnemen. De kerntaak van leerplicht is het voorkomen van en het handhaven op verzuim van school. Zij signaleren of een kind wel/niet thuis zit.

Leerplicht heeft, ondanks dat ze geen zorgpartner is of jeugdzorg expertise heeft, een belangrijke signalerende functie binnen het brede sociale domein. Bij casuïstiek waar zowel leerplicht als zorg betrokken is werkt leerplicht integraal samen met het wijkteam en jeugdzorgaanbieders. Door de outreachende manier van werken vervult leerplicht een toeleidende rol om hulp 'achter de voordeur' te krijgen. De leerplichtambtenaren sluiten aan in de wijknetwerken en werken wijkgericht.

Tot slot

Tot zover onze reactie op uw rapport. Zodra het rapport openbaar is sturen we een exemplaar naar onze onderwijspartners, de twee samenwerkingsverbanden en de jeugdzorgaanbieders. Ook informeren we de subregionale gemeenten in het jaarlijkse OOGO over het rapport en de aanbevelingen. We informeren de raad dit jaar via een Raadsinformatiebrief over de opvolging van de overgenomen aanbevelingen. Tot slot laten we weten dat we afzien van een aanvullend schrijven aan de raad over dit onderzoek. In onze reactie zijn we immers ook al ingegaan op uw aanbevelingen. We zijn van mening dat uw rapport, gecombineerd met onze reactie, voldoende duidelijkheid verschaft. Indien u nog vragen hebt gaan we hier uiteraard graag nog met u over in gesprek.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,

De secretaris,	De burgemeester,
Mr. Drs. I.A.M. Woestenberg	Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlage VIII

Nawoord Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie heeft met belangstelling kennisgenomen van de reactie van het college op het rapport 'Passend onderwijs 's-Hertogenbosch'.

Het verheugt ons dat het college waardering heeft voor het rapport. Het college neemt het merendeel van onze conclusies en aanbevelingen over en ziet het rapport als een waardevolle aanvulling om zijn gevoerde beleid over de onderwerpen in relatie tot passend onderwijs te continueren en waar nodig aan te scherpen. Specifiek op het gebied van preventief jeugdbeleid, de jeugdwet en de toegang tot ondersteuning en zorg.

Hoewel het college de huidige financieringsystematiek niet als belemmering ziet voor adequate zorg, wordt wel gezocht naar verbetermogelijkheden. Het lijkt ons goed dat het college over de uitkomsten van het aangekondigde onderzoek met het zorgveld in gesprek gaat en de raad rapporteert over de uitkomsten van deze dialoog.

De warme overdracht van jongeren niveau 3 en 4 is volgens het college geen knelpunt. Het onderwijs ziet dat in onze ogen echter wel zo. In ons onderzoek is gebruik gemaakt van een aantal respondenten, die uitdrukkelijk deze mening zijn toegedaan. Het zou – zo denken wij - goed zijn om samen met het onderwijs te onderzoeken of dit voor meer onderwijspartners geldt. Ons onderzoek wijst in elk geval sterk in die richting. Het college zou deze vraag bij meer onderwijspartners kunnen onderzoeken.

We begrijpen dat het college geen zwaardere rol voor de leerplichtambtenaar ziet weggelegd als schakel tussen de jeugdzorg en het onderwijs. Het is aan de raad om te besluiten of hij ons voorstel overneemt en het college verzoekt hier een voorstel in te doen. Ondanks het feit dat niet alle jeugdzorgjongeren verzuimen en niet alle verzuimers jeugdzorg nodig hebben, handhaven wij de suggestie dat de leerplichtambtenaar - daar waar wel sprake is van verzuim en jeugdzorg - een goede verbinder tussen het onderwijs en het wijkteam is. Onder andere omdat een leerplichtambtenaar ook een preventieve rol kan hebben bij het voorkomen van verzuim of bij het voorkomen van (zwaardere) zorg.

De Rekenkamercommissie ziet in de reactie van het college geen aanleiding om de conclusies en aanbevelingen in het rapport aan te passen.

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch,
23 februari 2017